24-01 (06)

Eitem: 08

Teitl: Adroddiad risg corfforaethol

Gweithred / Action required	I nodi
Amseru / Timing	Arferol
Argymhelliad / Recommendation	Gofynnir i'r Bwrdd: - ystyried yr adroddiad cryno sy'n rhoi diweddariad ar gynnydd yn erbyn pob risg - cymryd sicrwydd o graffu'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg o'r gofrestr risg gorfforaethol ym mis Tachwedd – mae diweddariadau pellach wedi'u gwneud ers y cyfarfod hwn. - ystyried a chytuno ar y risg 'seiberddiogelwch' ychwanegol a newid ffocws risg 'gwirfoddolwyr'; a - nodi'r gwaith sy'n cael ei wneud i ddatblygu ymhellach ein dull sefydliadol o reoli risg.
Risg / Risk	Gallai methu â dal a rheoli ein risgiau strategol arwain at ganlyniadau tymor byr a thymor hwy i Llais.
Cyllid / Finance	Amh
Amcan cynllun blynyddol / Annual plan objective Amcan cynllyn strategol / Strategic plan objective	Blaenoriaeth 07: Bod yn sefydliad uchelgeisiol sy'n cael ei redeg yn dda, ac y gellir ymddiried ynddo.
Cydraddoldeb / Equality	Amh
Cyfathrebu / Communications	Ticiwch un o'r blychau canlynol os bydd y gweithgaredd hwn yn cael effaith ar: **Mewnol:** ein pobl ☒

	Allanol: ein cwsmeriaid/partneriaid/rhanddeiliaid ☒ **Allanol:** enw da ein sefydliad ☒
Cymeradwyaeth / Approval/Clearance	Prif Weithredwr
Trafodaethau neu penderfyniadau blaenorol / Previous discussions or decisions	Cytunodd y Bwrdd ar y gofrestr risg gorfforaethol yng nghyfarfod cyhoeddus y Bwrdd ym mis Hydref 2023.
Awdur Cyflwyno / Author/Presenting	Ceri Sullivan
Dyddiad / Date	15.01.2024

Cefndir

Cyflwynwyd y gofrestr risg gorfforaethol ddrafft i'r Bwrdd ar 25 Hydref 2023 i'w hystyried a'i chymeradwyo.

Cytunodd y Bwrdd ar y risgiau corfforaethol ar y sail y byddai risg ychwanegol yn cael ei chynnwys ar seiberddiogelwch – mae hyn wedi'i weithredu.

Ers cyfarfod y Bwrdd ym mis Hydref 2023, mae'r gofrestr risg gorfforaethol wedi'i thrafod a'i diweddaru yng nghyfarfodydd misol Tîm Arwain a chraffwyd arni yng nghyfarfod y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a gynhaliwyd ar 20 Tachwedd 2023. Mae'r ddau grŵp wedi rhoi sicrwydd bod y gofrestr risg yn gywir ac yn gyfredol ac yn adlewyrchu ein risgiau strategol.

Cafwyd trafodaeth hefyd yng nghyfarfod y pwyllgor ynghylch cyhoeddi'r gofrestr risg gorfforaethol fel rhan o bapurau'r Bwrdd ar gyfer cyfarfodydd cyhoeddus. Cytunodd y Pwyllgor y byddai'r gofrestr risg yn cael ei chyhoeddi yn yr ysbryd o fod yn agored ac yn dryloyw. Fodd bynnag, os caiff gwybodaeth ychwanegol ei hychwanegu at y gofrestr risg a ystyrir yn sensitif neu'n gyfrinachol ei natur, byddai angen ei golygu cyn cyhoeddiadau dyfodol.

Mewn ymateb i ddatblygiadau, mae'r gofrestr risg wedi'i diweddaru ymhellach ers iddi gael ei thrafod diwethaf yn y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ym mis

Tachwedd. Y newid mwyaf arwyddocaol oedd newid ffocws ar gyfer risg y gwirfoddolwr (rhagor o wybodaeth isod).

Bu rhywfaint o ostyngiad yn y sgorau gweddilliol (dangosir hyn yn y golofn 'Newid gradd ers y trafodwyd diwethaf' ar y gofrestr) ond yn gyffredinol, mae'r sgoriau risg yn aros yr un fath - mae hyn i'w ddisgwyl o ystyried aeddfedrwydd y sefydliad a gweddill y gwaith sydd ar y gweill i gyflawni'r polisïau a'r strategaethau dyledus sydd eu hangen ar gyfer corff newydd.

Bu rhai trafodaethau gyda'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Tîm Arwain ynglŷn â'r ffordd yr ydym yn fframio ein risgiau.

Yn draddodiadol, mae ffocws rheoli risg sefydliadol yn canolbwyntio ar liniaru risg, mynd i'r afael â bygythiadau posibl ac osgoi canlyniadau negyddol. Er ei fod yn hanfodol, gall y dull hwn sy'n canolbwyntio ar risg dueddu i feithrin meddylfryd ochelgar, gan ganolbwyntio'n bennaf ar osgoi niwed yn hytrach nag ymdrechu'n weithredol i sicrhau cynnydd a thwf.

Rydym yn archwilio defnyddio dull sy'n seiliedig ar gryfder. Mae hyn yn golygu canolbwyntio ar gryfderau, galluoedd, a rhinweddau cadarnhaol ein sefydliad yn hytrach na mynd i'r afael â gwendidau neu ddiffygion yn unig.

Bydd trafodaethau pellach yn cael eu cynnal yn Tîm Arwain a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg dros y misoedd nesaf. Bydd unrhyw argymhellion i newid ein hymagwedd yn cael eu dwyn yn ôl i'r Bwrdd i'w cymeradwyo.

Manylion / Detail

Rydym wedi cynnwys crynodeb o ddatblygiadau gyda phob risg isod:

Risg	Newidiadau ers Hydref '24
RC1: Pobl a sgiliau - methu â chaffael neu gadw arbenigedd a chymysgedd sgiliau mewn meysydd allweddol, gan arwain at analluu i gyflawni rhai swyddogaethau. Mae angen amser ar weithlu CIC blaenorol a dechreuwyr newydd i addasu i ffyrdd	Mae risg yn dal yn fyw. Mae rhai rheolaethau risg pellach wedi'u rhoi ar waith.

newydd o weithio a allai effeithio ar effeithlonrwydd a darpariaeth.	
RC2: Diwylliant sefydliadol - gall methu â sefydlu diwylliant cyffredin yn gynnar gael effeithiau mwy hirdymor.	Mae risg yn dal yn fyw. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.
RC3: Gwirfoddolwyr – mae rhai o gyn-aelodau'r CIC yn gweld y trawsnewid i ddull gwirfoddoli Llais a ffyrdd newydd o weithio yn heriol. Gallai hyn arwain at fylchau wrth ddarparu gwasanaethau.	Mae ffocws y risg hon wedi newid o heriau gyda phrosesau recriwtio gwirfoddolwyr i heriau o ran defnyddio a chefnogi gwirfoddolwyr gyda ffyrdd newydd o weithio. Mae'r heriau a wynebwyd gennym yn flaenorol gyda'r broses recriwtio ar gyfer gwirfoddolwyr wedi'u datrys.
RC4: Galw Annisgwyl/Ansicrwydd Galw - galw heb ei gynllunio gan y cyhoedd neu randdeiliaid yn fwy na'r capasiti, gan arwain at bwysau ar adnoddau neu fethiant i ddarparu gwasanaeth. Mae ychwanegu gofal cymdeithasol yn dod â llawer o bethau anhysbys yn ei sgîl, a gallai'r galw am wasanaethau effeithio ar gyflawni swyddogaethau Llais	Mae risg yn dal yn fyw. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.
CR5: Hygyrchedd - gallai unrhyw newidiadau i leoliad Llais effeithio ar hygyrchedd i'n pobl a'r cyhoedd ac effeithio ar y gwasanaethau a ddarperir.	Mae risg yn dal yn fyw. Gwnaed rhai diweddariadau i reolaethau risg a chamau gweithredu pellach sydd eu hangen. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith
RC6: Gweithredu TG - oedi wrth roi systemau TG ar waith yn atal staff rhag cyflawni eu rolau'n effeithiol ac yn effeithlon ac yn effeithio ar forâl staff.	Mae risg yn dal yn fyw. Gwnaed rhai diweddariadau i reolaethau risg a chamau gweithredu pellach sydd eu hangen. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.
RC7: Cyllid - gwariant heb ei gynllunio oherwydd ansicrwydd ynghylch galw, systemau cymeradwyo gwan neu dwyll, gan arwain at gostau sy'n fwy na'r gyllideb.	Mae risg yn dal yn fyw. Gwnaed rhai diweddariadau i reolaethau risg a chamau gweithredu pellach sydd eu hangen. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.

RC8: Methiant systemau - Colled seilwaith a systemau digidol, gan gynnwys cysylltedd rhwydwaith ffisegol, cymwysiadau allweddol fel Office 365, sy'n cynnwys e-byst SharePoint a Rheoli Perthynas Cwsmeriaid (RPC)/Datix. Byddai hyn yn arwain at weithrediadau Llais yn methu â gweithredu, yn atal neu'n gohirio gwasanaethau y gellir eu darparu.	Mae risg yn dal yn fyw. Gwnaed rhai diweddariadau i reolaethau risg a chamau gweithredu pellach sydd eu hangen. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.
RC9: Seiberddiogelwch – gall systemau digidol sydd ddim ar gael oherwydd hacio a mathau eraill o ymosodiad seiber, oherwydd gwendidau neu fregusrwydd mewn diogelwch, arwain at weithrediadau allweddol i beidio bod ar gael, y posibilrwydd o golli data, oedi neu amser adfer estynedig, colli hygrededd ymhlith y cyhoedd a rhanddeiliaid, Llais yn methu â gweithredu a chydymffurfio â fframwaith llywodraethu newydd.	Ychwanegwyd risg newydd yn unol â chais y Bwrdd, ac mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith. Mae hyn yn cynnwys cyflwyno rhaglen gyfredol o hyfforddiant diogelwch TG ar gyfer holl staff Llais.
RC10: Ymagwedd genedlaethol - methu ag ymgorffori dull gweithredu cenedlaethol, gan arwain at ddiffyg dealltwriaeth, systemau sydd wedi'u cynllunio'n wael, ac aneffeithlonrwydd mewn systemau.	Mae risg yn dal yn fyw. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.
RC11: Cwmpas a chylch gwaith - Gall gwybodaeth fewnol, dealltwriaeth a diffyg eglurder o gylch gorchwyl Llais arwain at fylchau yn y gwasanaeth a ddarperir neu i Llais weithredu y tu allan i'w gylch gorchwyl. Gall diffyg gwybodaeth allanol arwain at ofyn i Llais fynd â materion y tu allan i'n cylch gorchwyl ymlaen	Mae risg yn dal yn fyw. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.

RC12: Disgwyliadau'r cyhoedd a rhanddeiliaid - methu bodloni disgwyliadau'r cyhoedd o ran ansawdd gwasanaeth, gan arwain at effaith ar enw da - beirniadaeth, bylchau yn y gwasanaeth a diffyg hyder a'r angen am newid pellach.	Mae risg yn dal yn fyw. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.
RC13: Cysylltiadau partneriaeth - anhawster gweithredu newidiadau i berthnasoedd sy'n bodoli eisoes gyda rhanddeiliaid allweddol, gallai anhawster i greu perthnasoedd newydd gyda rhanddeiliaid allweddol arwain at gamddealltwriaeth o ddiben Llais ac atal Llais rhag cyflawni ei swyddogaethau'n llwyddiannus, effeithio ar enw da Llais a'i allu i ennill hyder fel sefydliad dylanwadol y gellir ymddiried ynddo.	Mae risg yn dal yn fyw. Mae gwaith yn mynd rhagddo i roi rhagor o reolaethau risg ar waith.
RC14: Rhwymedigaethau statudol - Ansicrwydd cwmpas a graddau rhwymedigaethau statudol (hysbys ac anhysbys) yn arwain at fethiant i fodloni rhwymedigaethau cyfreithiol a rheoleiddiol ehangach a/neu ddirwyon neu golledion.	Mae risg yn dal yn fyw. Mae gwaith yn mynd rhagddo i weithredu rheolaethau risg pellach – gan gynnwys adolygiad o bolisïau a gweithdrefnau Llais (gweler papur Bwrdd 24-01 (13) Adolygu polisïau a gweithdrefnau).
RC15: Trefniadau partneriaeth a darparwr gwasanaeth allweddol - Gallai methu â chytuno ar lefelau darpariaeth gwasanaeth (gan gynnwys safonau gwasanaeth) gyda Felindre, PCGC a IGDC yn gynnar arwain at fylchau neu wasanaethau amhriodol yn cael eu darparu i Llais a chael effaith tymor hwy ar y berthynas â'r darparwyr gwasanaethau allweddol hyn.	Mae risg yn dal yn fyw. Cynnydd a wnaed o ran cytuno ar Femoranda Cyd-ddealltwriaeth ag Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru, a datrysiad rhai cwestiynau heb eu hateb ar Gytundeb Lefel Gwasanaeth Partneriaeth Cydwasanaethau'r GIG a Chytundeb Lefel Gwasanaeth Gofal Iechyd Digidol Cymru (mae trafodaethau'n parhau gyda Llywodraeth Cymru).

Gweithredu:

Gofynnir i'r Bwrdd:

- ystyried yr adroddiad cryno sy'n rhoi diweddariad ar gynnydd yn erbyn pob risg
- cymryd sicrwydd gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a fu'n craffu ar y gofrestr risg gorfforaethol ym mis Tachwedd 2023 – mae diweddariadau pellach wedi'u gwneud ers y cyfarfod hwn.
- ystyried a chytuno ar y risg 'seiberddiogelwch' ychwanegol a newid ffocws risg 'gwirfoddolwyr'.